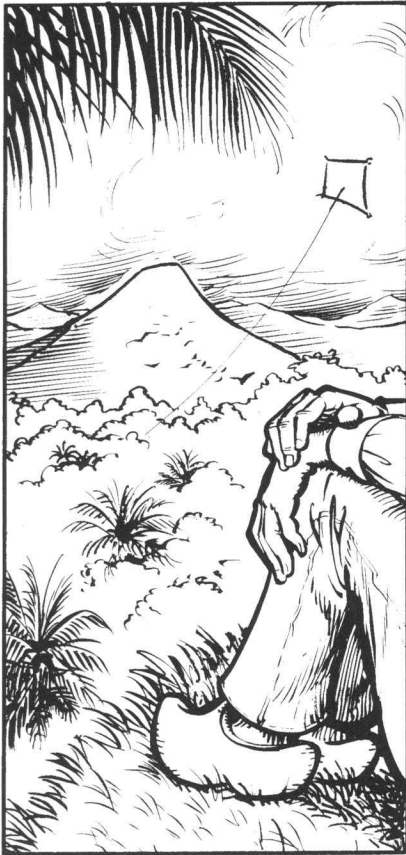


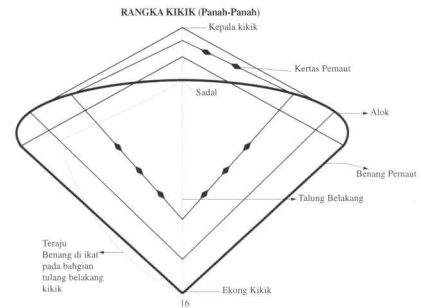
# kikik brunei



Kaghati nog steeds vrijwel recht boven mijn hoofd, overigens geen pretje in een tropenzon. Na veel sturen met de lijn kreeg ik het voor elkaar om de Kikik een duikeling te laten maken, maar zonder aarzeling keerde de vlieger terug naar zijn zenit.

Hoe komt het dat een "variant" op een vechtvlieger zonder staart zo stabiel vliegt? De karakteristieken die de vechtvlieger zijn stabiliteit geven lijken minder prominent bij Kaghati en Kikik. Veel aandacht voor symmetrische vlak- en gewichtsverdeling is er niet en de spreider is veel stijver dan bij een vechtvlieger. Beide vliegers hebben echter nog een karakteristiek die ik nog niet eerder bij een vlieger heb gezien, namelijk de extreem gebogen tip van de spreider. De mij beschikbare vliegers hebben een gebogen tip van 90-130 booggraden, maar ik heb een aantal voorbeelden gezien waarbij de tip tot zo'n 180-190 booggraden was teruggebogen. En ik vermoed dat dit de eigenschap is die voor de stabiliteit zorgt.

Aangezien ik nauwelijks kennis heb van aerodynamica, heb ik diverse mensen benaderd om bewijzen voor deze stelling te vinden. Helaas kwam er in de



meeste gevallen geen bevredigende reactie. Wim Tigchelaar (schrijver van de Special Indonesische vechtvliegers en varianten VLIETGER 99/2) vermeldt echter: "Zelf maak ik ook wel eens vechters met van die doorgebogen liggers en korte staander. Ze zijn veel stabielier dan de gebruikelijke, hoe dat komt? ... Ik heb er een aan de muur hangen waar ik nauwelijks mee kan sturen, zo stabiel." Wellicht kan iemand met meer kennis van aerodynamica antwoord geven op de gestelde vragen of eens experimenteren met het idee.

**Bart van Assen, De Vliegerende Hollander, Indonesië.**

Zoals in mijn stukje over de Kaghati vlieger van het Indonesisch deel van Borneo (VLIETGER 99/4), komt er op hetzelfde eiland een vergelijkbare vlieger voor. Brunei Darussalam is een kleine oliestaat op Noord-Borneo. Daar het zo'n klein gebied beslaat, wordt de lokale vlieger gewoon Kikik (vlieger) genoemd. Hoewel formaat en uiterlijk van Kaghati en Kikik verschillen, zijn bouwwijze en vlieggedrag vrijwel identiek. Ik zal u dan ook niet verder vermoeien met laatstgenoemde zaken, maar ga me beperken tot een discussie over het vlieggedrag.

U kunt mijn scepsis begrijpen toen ik een Kikik, die (afgezien van de voorbewerkte stokken) in twintig minuten in elkaar was gezet, kado kreeg. Mijn ervaring met dergelijke festivalvliegers is dat ze niet echt goed vliegen. Maar de vlieger had een probleemloze (lage) lancering en gaf zelfs geen krimp toen ik vrij snel lijn liet vieren. Met een circa 100 meter lange Dyneema lijn stond de

